

NOVI SLOV. ŠTAJERC

IZ NARODA ZA NAROD.

„Novi Slovenski Štajerc“ izhaja vsakega 10., 20. in 30. v mesecu. — Naročnina za celo leto 2 K, za pol leta 1 K, za četrlet 50 vin; plačuje se naprej. — Posamezna številka 6 v. Oznanila po dogovoru. Denar in reklamacije se pošiljajo na: Upravništvo „Novi Slovenski Štajerc“ v Ljubljani. Dopisi pa na: Uredništvo „Novi Slovenski Štajerc“ v Ljubljani.

Jugoslovanski poslanci na Dunaju.

Združenje vseh slovenskih, hrvatskih in srbskih poslancev, v skupen jugoslovanski klub se žalibog ni posrečilo. Ustanovila sta se dva kluba: »V jugoslovansko zvezo« so se združili štajerski poslanci dr. Ploj, Roblek in Ježovnik, ljubljanski Hribar, goriški Štrekelj, tržaški dr. Rybač 3 istrski in 11 dalmatijskih poslancev. Najbrže pristopi tudi koroški Grafenauer, tako, da bo klub štel 21 poslancev. Predsednik je Hrvat dr. Ivčević, podpredsednik pa dr. Ploj. »Slovenski klub« pa obsega 4 Štajerske poslance (dr. Benkovič, dr. Korošec, Pišek in Roškar), 10 kranjskih in 2 goriška, skupaj 16 članov. Predsednik je dr. Šušteršič podpredsednik dr. Korošec. Mi odkritesrčno obžalujemo cepljenje narodnih moči. Več o tem prihodnjič.

Slovenci! § 19. državnega temeljnega zakona se glasi: »Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, da brani in goji svojo narodnost in svoj jezik (materino besedo). Država z jamči ravnopravnost vseh jezikov v šoli, v uradu in v javnem življenju. V deželah, kjer je več jezikov, naj se javne šole tako uravnajo, da dobi vsak narod potrebne pripomočke, da se izomika v svojem jeziku, ne da bi se silil učiti družega deželnega jezika.

Zapomnite si ga! Ravnajte se po njem, zahtevajte povsod na podlagi tega zakona svoje narodne pravice!

Uravnava Pesnice.

Tekom volilnega boja in že prej se je glede uravnave Pesnice nakopičilo deloma vedoma, deloma pa nevedoma toliko neresnice, da moramo enkrat to zadevo pojasniti.

Kakor znano, deli Pesnica in pesnička dolina Slovenske gorice od zadnjih vrhov med Pesnico in Dravo južnovzhodno od Maribora, ki so nadaljevanja Kozjaka (Posruck). Zemlja v teh krajih je ilovnata in vsled tega vsak najmanjši naliv vodo skali, ker jo pomeša močno z ilovico. Struga sama je plitva in ozka, z grmovjem vsake vrste, posebno pa z vrbjem močno obrastla in dela neverjetne ovinke skozi travnike. To vse povzroča povodnji, ako deži močno le dva dni. Tako posebej posestniki na Forminu, v Oslušovcih in Cvetkovcih, pa tudi v Dornovi in Pacinjih niso imeli

navadno več let zaporedoma prve krme — sena — in večkrat jim je vzela Pesnica tudi otavo. Posestniki teh občin so bili torej redno oškodovani. Veliko škodo pa so trpeli tudi ostali posestniki ob Pesnici, kajti povprečno vsako tretje leto jim je voda zblatila gotovo vse travnike in poplavila njive, kjer so imeli navadno koruzo ali oves. Res je sicer, da so bili ravno v suhih letinah ti travniki najlepši in dajali brez gnojenja lepo krmo, a to daleč ne odtehta škode, ki jo je vedno napravila Pesnica s svojimi poplavi. Povrh je bil za časa povodnji oviran ali otežkočen ves promet za cele tedne, posebno v zgodnji spomladi ali pozni jeseni, ko pač noben pameten kmet ni upal s svojo živino v ledeno vodo. Skoraj nemogoče je bilo ob takem času priti posestnikom in Slov. gorice na Dravsko polje in narobe poljancem v gorice. Ni čuda, da so se torej ljudje vedno brigali in si prizadevali, naj se odpravi to zlo. Njihove zahteve so našle svoj izraz v zahtevah slovenskih poslancev.

Že pred desetletji in desetletji so se takoj prvi slovenski deželni poslanci potegovali za uravnavo Pesnice. Seveda je pretežna in deloma krivična nemška večina kratkomalo prezrla zahtevo slovenske deželno-zborske manjšine in uravnava Pesnice ni prišla v tir.

Na novo je predlagal uravnavo Pesnice leta 1896. deželni poslanec Robič v imenu vseh slovenskih poslancev. Kakor vsaka taka zahteva in predlog, bil je odkazan tudi ta kulturnemu odseku, kjer se je veliko preresetaval. Tukaj je bila za uravnavo Pesnice odločilna beseda za deželni zbor in tukaj je z vso vnemo in vstrajnostjo slovenski zastopnik tega odseka, deželni poslanec dr. Jurtela pri vsaki priložnosti opozarjal nemške poslance na veliko krivico, ki se godi slovenskim Spodnještajercem v obče, ker se na skupne deželne stroške uravnava le reke in potoki za drag denar po Zgornje- in Srednještajerskem, posebno v obližju mest, a popolnoma se zanemarja Spodnještajersko in pa posebej velika škoda, ki se godi posestnikom ob Pesnici. Drugo storiti, kakor temeljito dokazovati in vedno opozarjati na te krivice je bilo tačas nemogoče. To nam prizna vsakdo, ki pozna deželnozborni poslovnik in pa nemški šovinizem in nemško brezobzirnost.

Ves ta čas skozi desetletja so se uporabljali stotisoči in milijoni za uravnavo rek in potokov na nemškem delu Štajerske, a za nas ni bilo nobene večje svote. Dobro tretjino deželnih doklad so pač Slo-

venci plačevali, a koristi niso imeli onih, ktere jim gredo, in ktere so tudi naši slovenski deželni poslanci zahtevali. Nevolja na Spodnještajerskem je silno narastla in ker so Nemci v glavnem že uravnali svoje reke, sprijaznili so se po drezanju slovenskih poslancev z mislijo, da je treba uravnati Pesnico in druge spodnještajerske vode.

Da se dokaže potreba uravnave Pesnice in pa dejstvo, da to ni taka brezsmiselna zahteva naših poslancev, prišlo je tudi do deputacije kmetov, v kateri so bili med drugimi Muhič, Kovačec in Korpar. Druga deputacija, inscinirana od Orniga in Flucherja, je imela le namen vreči ljudem peska v oči, da je Ornig in nemška večina začela z načrti za uravnavo Pesnice. Spodkopati je hotel Ornig in njegovi somišljeniki tla slov. poslancem, vzeti posebej zaupanje volilcev dr. Jurteli in pa prof. Robiču, ki sta kot poslanca teh okrajev v prvi vrsti poklicana potegovati se za to zahtevo. Da je bilo temu tako, priča posebej shod pri Veliki Nedelji in tudi v drugih krajih, kjer so vdeleženci deputacije namene Orniga in njegovih pristašev razkrinkali s slovesnimi izjavami.

Spodnještajersko nemštvo in nemškuterstvo je rabilo takrat nekaj, da bi potegnili slovenske kmete na lim, kajti ravno takrat se je osnoval na novo ptujski izdajalski »Štajerc«, ki je rabil odjemalcev in privrženecv.

Kdor ima najmanjši pojem o delovanju v odsekih, kdor ve, kako dolgotrajno se zavlačujejo posebej vedno zahteve manjšine v deželnem zboru, ta ne bo nikdar trdil, da je uravnava Pesnice uspeh teh omenjenih deputacij. Da so pripomogle k temu, to radi priznamo in dajemo hvalo dotičnim možem, a da bi jo povzročila, to je kratkomalo neresnica.

Novo življenje v deželnem zboru se je začelo, ko so dobili Slovenci na podlagi spremenjenega deželnozbornskega reda v četrti ali splošni kuriji dva poslanca in sicer dvornega svetnika dr. Miroslava Ploja in pa župana Ferdinanda Roša. Sedaj so imeli Slovenci 10 poslancev in to je število, ki ga zahteva deželnozbornski poslovnik za vlaganje nujnih predlogov. Slovenci so segli po vzgledu Nemcev v državnem zboru po obstrukciji in vsled tega so bili nemški deželni poslanci primorani vsaj v nekterih točkah ugoditi slovenskim poslancem. Zgodilo se je to v zadevi regulacij rek in potokov ter v zadevi slovenske kmetijske šole.

Tako so bile izpolnjene zahteve slov. deželnih poslancev v *deželnem* zboru, toda trebalo je izposlovati od strani *države* potom poljedelskega ministerstva in sicer **večji prispevek, kakor ga običajno daje država**. Za to pa se je v prvi vrsti potegoval naš državni poslanec dr. Miroslav Ploj. Državni višji prispevek se je izposloval, ker so Slovenci obljubili glasovati za ceste ali prekope na severu naše države v korist Nemcem in Čehom. Brez te izredne državne pomoči se Pesnica sedaj še ne bi uravnala. To je resnica, in vse kar se je govorilo drugače in se še govori, je napačno. Naravnost neumno pa je, če kdo Ornigu pripisuje kake zasluge v tej zadevi.

Okrajni zastop ptujski je bil takrat v slovenskih rokah in njegov načelnik prof. in veleposestnik Zele-
nik je tudi kot tak pripomogel, kolikor je mogel. Sploh

moramo omenjati, da je znal slovenski okrajni zastop z majhnimi dokladami veliko opraviti in se je bolj oziral na prave kmetske potrebe, kakor pa sedanji pod Ornigom. Straschillom, Fichtenauom i. t. d.

Rešitev domačih živali ob požarih.

Po raznih listih je vse polno poročil o požarih. Malomarnost, lehkomišljenost in celo sovraštvo so često vzrok tem nesrečam, ako izvzamemo ne ravno redke slučaje, da užgejo otroci ali pa udari ob nevihti strela. Pri takih nesrečah je mogoče vender veliko popraviti ali rešiti, treba je samo hladnokrvno, mirno in premišljeno ravnati. Da bodo znali naši bralci pomagati pri požaru sebi in svojemu bližnjemu, podajamo jim nekaj navodil.

Prvi trenutki po izbruhu ognja so za rešitev najdragocenejši, in če se te dobro porabi, rešeno je več, kakor morejo storiti najdrznejši gasilci, ki pridejo na mesto, ko že ogenj najbolj divja. Ne kričati, ne begati in tarnati sem ter tje, ampak hitro prijeti se rešilnega dela tam, kjer je človek najbolj navajen. Kravji pástir naj ne beži v svinjski hlev in dekla ne k konjem, kakor se to v zbeganosti često zgodi. Bil sem navzoč pri požaru, kjer so rešili prav vse burklje in obrabljene svinjske škafe, a obleka in deloma tudi hišna oprava jim je zgorela. Tako ne sme človek nikdar zgubiti glave, da je pa ne zgubi, treba je včasi tudi misliti na slučaje nesreče. Sedaj se vadijo posebno po mestih v ljudskih šolah otroci, kako se morajo vesti pri požarih, potresih itd. Tako so na primer spravili v eni šoli tekom 3 minut nad 500 učencev iz dvonadstropne šole popolnoma na varno. Nasprotno pa sem videl nešteto krat, kako se porivajo in tlačijo ljudje okrog cerkvenih vrat in se cerkev izprazni veliko bolj počasi, čeravno je v njej manj ljudi. To sem navedel za vzgled, kak razloček je, če se ravna premišljeno ali pa vsak po svoji volji.

Nikomur ne bo škodilo, ako semtertja pomisli, kaj bi storil, kako bi ravnal, če bi bil ogenj ali potres. S tem si pridobi le treznost in hladnokrvnost.

Kmetovalec mora za te slučaje poznati navade domačih živali. To mu veliko koristi in olajša rešilno delo. Vsakdo je opazoval, da živina ob nevihtah, ali pa če se drugače prestraši, beži naravnost v hlev, v svoje navadno bivališče. Tukaj se čuti varna, domača; tukaj se ji ni zgodilo do sedaj nič hudega. Nič čudnega torej ni, da zletijo gosi često v ogenj, da beži iz svinjaka izgnana svinja nazaj v goreči svoj hlev in ravno tako tudi konj in krava. Živina tudi nóče iz gorečega hleva. To vse je utemeljeno v tem, kar smo povedali prej. Če so zbegani v takih trenutkih že ljudje sami, kaj naj še sploh govorimo o živini, ki nima razuma!

Pri reševanju konj in goveje živine je treba postopati na sledeči način:

1. Nikdar ne odvezuj vse živine naenkrat, ako ni nevarnost skrajna, ampak ženi jih posamezno ali pa po dve iz hleva. Prej jim zaveži oči.

2. Ako je nevarnost zelo velika, odveži vse, najstarejši kravi ali najstarejšemu konju zaveži oči in ga vleči kot prvega ven. Druga oseba naj ostalo živino

za teboj naganja. Mlada živina sledi rada nekako po nagonu stari.

3. Svinje rešiti je primeroma najtežje, ter se ne dajo pregnati zlahka iz svojih bivališč. Če jih dekla ali pastir, ki jih svinje poznajo, ne spravi sama iz nevarnosti, morajo kratkomalo zgrabiti možje svinje za ušesa in noge ter jih izvleči iz hlevov. Hleve je najbolje potem takoj zapreti. Tako svinje ne morejo najzaj in zmanjša se tudi prepah, ki pospešuje ogenj.

4. Perutnino: kokoši, gosi, pure itd. je najbolje poloviti v mrežo ali pa zvezati.

Velike napake se delajo pri nas vedno še pri stavbi hišnega in gospodarskega poslopja in pri kopanju studencev ali vodnjakov. Po stari navadi je natlačeno vse na majhen prostor. Poslopja imajo navadno takoimenovane zavijake, to je zelo nevarno, posebno radi tega, ker so vrata do stanovanj in hlevov na notranji strani, a sredi med poslopji navadno na dvorišču gnoj in vodnjak. Tako je vse v par hipih v ognju in rešitev skoraj nemogoča, vodnjak pa neporaben za gašenje, ker je preblizu poslopja in je vročina neznosna. Veliko pametnejše je zidati poslopje v dveh popolnoma ločenih delih, ki ležita drug za drugim in le v slučaju, da je dvorišče zelo obširno, vsopredno.

Velika napaka je tudi, da se odpirajo vrata v hlev in ne ven. Pri vseh javnih poslopih posebej v šolah je to sedaj prepovedano, ker se v slučaju nesreče lahko zapro vrata, okrog njih nastane gnječa, da jih ni mogoče odpreti. Ravnotako se lahko pripeti pri živini v hlevu, in nesreča je vsled zmešnjave lahko veliko večja. Pri velikih hlevih imajo navadno izhode ravno iz previdnosti na obeh straneh poslopja. Tako lahko rešijo živino, na katero stran je lažje.

Z veseljem povdarjamo, da tudi slovenski kmetje na Štajerskem stavijo svoja poslopja primernejše in ne tlačijo vsega na en kup; to je v veliko korist pri omejitvi požara, posebno pa olajša in omogoči rešitev pri dotični hiši.

Pomnimo si taka navodila, dobro nam bodo došla v slučaju nesreče. Ne želimo, da bi jih bilo treba rabiti, a pomislimo, da nesreča nikdar ne sveti.

Kratka zgodovina slovenskega naroda.

(Pavel Poljanec.)

(Dalje).

Umeščanje koroških vojvod.

Slovenski vojvodi so bili odgovorni narodu za svoje delovanje. Vsak vojvoda je moral svečano obljubiti ljudstvu, da bo dober in pravičen vladar svojim deželam.

Obljubo je dajal vojvoda na Gosposvetskem polju.

Dobro uro hoda od Celovca stoji ob cesti v Št. Vidu stara lepa cerkev Gospe Svete (Maria-Saal). Nedaleč od tod na zahodno stran je stal *Krnski grad*, pod goro Krnom (zdaj vas). Tukaj pod Krnom je stal vojvodski kamen.

Na kamen se je vsedel kmet svobodnega rodu, ki je imel po rodu pravico, da je sprejemal obljubo novega vojvoda. Kroginkrog se je nabralo ljudstva brez konca in kraja, ki je čakalo novega vojvoda, da sliši obljubo.

Vojvoda prihaja. Krog njega se giblje polno bogato oblečenih spremljevalcev. Toda vojvoda se mora poprej preobleči, nego se približa kamenu. Vojvodsko obleko vrže raz sebe in se obleče v priprosto kmetsko sivo suktnjo, obuje si trde kmetske čevlje, na glavo si postavi širok siv klobuk. Z eno roko se opira ob palico, z drugo pa vodi marogastega bika in lisastega konja. Tako se bliža.

Kmet na kamenu ga zagleda in vpraša ljudstvo v slovenskem jeziku: »Kdo je, ki se mi tam približuje?«

Ljudstvo odgovarja: »Deželni knez je.«

»Kmet vpraša: »Ali je pravičen sodnik? Ali bo skrbel za blagor dežel? Ali je svobodnega rodu? Ali časti in brani pravo vero?«

Ljudstvo odgovarja: »Je in vselej bo.«

»Toda po kaki pravici me hoče pregnati z mojega sedeža?«

Ljudstvo odgovarja: »Šestdeset beličev dobiš, to marogasto živino in obleko, ki jo nosi na sebi in tvojo hišo oprosti vseh davkov.«

Vojvoda se postavi pred kamen. Kmet ga udari rahlo po licu, opominjajoč ga, naj bo pravičen sodnik, vzame si živino in prepusti prestol vojvodi. Zdaj stopi vojvoda na kamen, mahne z golim mečem na vse štiri vetrove in obljubi slovesno ljudstvu, da bo mu pravičen sodnik in varuh.

Na to se napije vode iz svojega klobuka v znamenje, da bo zmeren in zadovoljen s tem, kar rodijo domača tla.

Po obljubi gredo vsi v gosposvetsko cerkev k službi božji. Po maši se vojvoda preobleče in sede k obedu. Po pojedini sede na kamneni prestol na loki pri Gospej Sveti, kjer sodi prepire in deli najme.

To je bil obred umeščanja korotanskih vojvod.

Pravijo, da sta 2 kmeta (Patovaščan in Gradekar) kosila, žela, žgala in pokončavala, koder in kakor sta hotela, dokler je trajal obred, to pa zato, da bi videl narod, kako bi se mu godilo, če bi ne imel gospodarja, ki naj varuje deželo, brani življenje, imetje in svobodo ljudem. Od vojvode ni ljudstvo zahtevalo nič drugega ko *pravdo* (t. j. pravico).

Poznejša zgodovina obreda umeščanja slovenskih vojvod.

Vsa ta navada se je opravljala od najstarejših dob v slovenskem jeziku. Moralo je biti tako, saj so bili vojvode po rodu Slovenci.

Slovenski jezik je ostal tudi v svoji pravici še potem, ko so nam nemški kralji vzeli domače vojvode; Nemški kralji so kmalu začeli preganjati in odstranjevati domače slovenske velikaše in so postavljali na njihova mesta Nemce.

Toda tudi tuji nemški vojvodi, ki so hoteli vladati Slovincem, so morali znati slovenski. Od vsakega vojvoda je zahtevalo ljudstvo slovensko prisego. Navada se ni spremenila nič.

Še le po mnogih stoletjih so odpravili vojvodi ta obred, ki jim seveda ni bil po volji. Vsa stara lepa navada ni imela nobenega pomena, če je prišel vojvoda, ki ni znal nič drugega odgovoriti na slovensko vprašanje, ko besede: »Ne razumem tvojega jezika«...

Tako je izginil obred. Zadnji vojvoda je bil Ernest, ki so ga umestili leta 1414 po tej navadi.

Slovinci se upirajo Nemcem po Karolovi smrti in zgubijo svoje vojvode.

Za Karola Velikega so ostali Slovenci mirni in pokorni frankovski vladi. Ko pa je nastopil po Karolovi smrti (814) vlado kralj Ludovik (s priimkom Pobožni), so nastali hudi boji na Slovenskem. Kraljevi namestniki, ki so nadzorovali domače vojvode, so začeli postopati tako silovito in krivično, da se je ljudstvo dvignilo proti Nemcem in vladi. V pokrajini med Dravo in Savo je vladal vojvoda Ljudevit (Ljudevit Posavski), ki je stopil upornikom na čelo. Srečno se je bojeval Ljudevit s slovenskimi in hrvatskimi uporniki proti Nemcem. Popolnoma je pregnalo ljudstvo Franke, ki pa so si zopet pomagali s pomočjo izdajalcev. Vojvoda Ljudevita je umoril v najlepši dobi in sreči izdajalec, sorodnik dalmatinskega vojvoda Borna ki se je zavezal z Nemci zoper rojake.

Bornovo izdajstvo je pomagalo zopet Nemcem. Borna bi dobil dobro nagrado, ko so premogli upornike, ki niso imeli po Ljudevitovi smrti nobenega dobrega voditelja. Toda Borna je umrl nagloma. L. 820 so vzeli Franki Slovincem domače vojvode za kazen, da so podpirali Ljudevita in se pridružili vstašem. Nemški kralj jim je pošiljal odsihdob svoje vojvode in grofe.

Politični pregled.

Pred otvoritvijo državnega zbora. Dne 17. junija t. l. so se sešli v državnem zboru vsi novoizvoljeni poslanci. Že sedaj si prizadevajo poslanci češkega, polskega, rusinskega in nemškega naroda za združitev vseh strank v skupne klube, da nastopijo v narodnih in gospodarskih vprašanjih kot močna enota. Pri nas Slovincih se opazuje nasprotno. Nekteri naši želijo cepljenje moči na vsak način. Že skupno Slovenci in Jugoslovani ne pomenijo veliko, naravnost brezpomembni pa bodo med 516 poslanci, ako se bodo delili v dva ali celo tri klube. Kdor dela in piše proti združitvi, ta hoče škoditi našemu narodu, on ne pozna velike bede našega ljudstva, ne uvidi, kako daleč smo zaostali za drugimi, njemu je osebna korist vse, volilci pa nič. Tak poslanec je izdajalec svojega naroda, tak poslanec naravnost tepta ljudstvo in takega škodljivca je treba odstraniti. Mi smo se zavzemali vedno za skupen, pošten, odločen nastop, izrazili smo svoje misli že tozadevno zadnjič v uvodnem članku, in z vso odločnostjo zastopamo svoje mnenje sedaj. Našemu kmetu, obrtniku, delavcu je treba pomagati, našemu narodu je treba priboriti ugled in veljavo, za strankarske prepire ni poštenemu Slovincu nikjer časa in prostora, posebno pa na Dunaju ne. Mi želimo, da se naši poslanci zavedajo, da so zastopniki od vlade, od Nemcev in Italjanov tlačenegega naroda, ki trpi na veliki gospodarski krizi in ne divji petelini, ki drug drugega koljejo.

Ogrsko. Madžarski poslanci so zabranili rumunskemu poslancu Vajdi udeležbo pri sejah. To se je zgodilo ravno v času, ko so slavili 40 letnico kronanja cesarja Franca Jožefa I. kot svojega vladarja. Tudi s

Hrvati so se Madžari popolnoma sprli, a to jim bo gotovo najbolj škodovalo.

Francosko. Vlada se bavi z vprašanjem, kako pomagati francoskim vinogradnikom. 150 občinskih predstojnikov je odložilo svojo čast, da prisili vlado k hitri pomoči. Več o tem boju poročamo drugič.

Rusko. Vlada je zasledila obširno zaroto, ki je imela namen, napraviti revolucijo in ustvariti republiko. Na čelu zarotnikov so bili ruski social-demokratski poslanci. Vlada je zahtevala, naj jih državni zbor takoj prepusti v kazen. Če državni zbor temu ne ugodí, bo razpuščen in krivce bodo z vso odločnostjo zasledovali.

Angleško. Angleška zbornica se je izrekla za ustanovitev in pomnožitev malih kmetij.

Mirovna konferenca v mestu Haagu je začela te dni zborovati. Vse večje države so poslale svoje zastopnike. Razpravljalo se bo o postopanju v vojski na morju in na suhem in o omejitvi vojsk.

Domače novice.

Slovenski deželni poslanci štajerski

so na shodu v Mariboru storili sledeči

sklep:

Gospod Franc Robič prevzel je in dobil mandat deželnega odbornika v Gradcu vsled volitve vseh slovenskih deželnih poslancev. Vsled tega si lastijo poslanci pravico, da imajo samo oni odločevati po skupnem sklepu, če sme kolega Robič odložiti odbornišтво ali ne.

Navzoči deželni poslanci izrazijo svoje mnenje in so jedini v tem, da je gospod kolega Robič v deželnem oboru kot njihov zaupnik in kot zaupnik slovenskega naroda vestno in vsestransko izvrševal svoje dolžnosti vsaki čas in pod vsemi pogoji, da imajo vsled tega do njega neomajano zaupanje in spoštovanje. Nadalje povdarjajo navzoči, da bi ne bilo v sedanjem trenutku nikakor umestno in za slovenske interese naravnost kvarljivo, če bi kolega Robič svoj odborniški mandat odložil, ker se je bati, da bi ostali potem Slovenci v deželnem odboru štajerskem v bodoče brez zastopnika, na kar pa polagajo posebne važnost radi potrebne kontrole delovanja deželnega odbora štajerskega, posebno pa še radi priprav za nameravano premembo volilnega reda.

Navzoči kot kolegi, ki se čutijo solidarnim z g. Robičem, pozivljajo istega, da svoj namen, odložiti deželnozb. mandat, opusti in pričakujejo od njega kot razsodnega moža, da bode njihovi želji, ki je ob enem želja slovenskega ljudstva na Spodnjem Štajerskem, ustregel in mandat deželnega odbornika štajerskega obdržal. Ta zapisnik se je prečital, od vseh odobril in podpisal.

V Mariboru, dne 13. junija 1907.

Dr. Ploj, Dr. Jurtela, I. Roškar, Dr. Hrašovec, Vošnjak, Roš, Dr. Jankovič, Kočevar.

Pozor, ptujsko politično društvo „Pozor“! Že večkrat je opozarjal »Novi Slov. Štajerc« na »tiho delovanje« društva, danes spregovori spet par besed in sicer v upu, da ne bodo bob ob steno. Bližajo se vo-

litve v okrajni zastop ptujski. Vsak posestnik, osobito glede veleposestnikov je to važno in za naš okr. zastop odločilno, moral bi že vsaj sedaj skrbeti, da se vjemajo vpisi v zemljiški knjigi, v katastru in v davčnem predpisu. Vsak mora vedeti, koliko plača zemljiškega in hišnonajemninskega davka ter razredovine. Od tega je odvisna volilna pravica v veleposestni skupini in ta skupina odloča po sedaj veljavnem volilnem redu, ali bo okrajni zastop nemški oziroma nemškutarski ali pa slovenski, kjer bodo zastopane res kmetiske in slovenske koristi po naših možeh. Samoumevno je, da se mora za vse to v prvi vrsti brigati predsedstvo in odbor slov. političnega društva v Ptuj, on mora prevzeti vse priprave, jih preiščeno in trezno voditi, ali izročiti priprave zanesljivemu, izkušenemu odseku. Ali je to slavnemu odboru jasno? Kaj pa je tozadevno storil? Naš list je posebej ustanovljen v svrhe, da razkriva nakane Orniga in nemškutarske stranke, da kaže Slovincem skupno delo proti skupnemu sovražniku, torej bi bilo pač umestno, če bi odbor političnega društva v Ptuj malo več informiral naš list. Zavedajte se svoje odgovornosti!

Kako je s „ptujskim Štajercem“? Od zanesljive strani smo zvedeli, da se ta list tiska le v 9.200 izvodih, toraj ne v 15.000 izvodih, katero število nosi na svojem čelu. Toraj se »ptujski Štarec« vsakokrat, ko izide, 5.800 krat zlaže. — Sicer pa bi ne bil več »ptujski Štajer« ako bi ne nosil na čelu pečata lažnjivca. — Od teh 9.200 izvodov se ga 200 izvodov izgubi. Polovico se ga pošilja na »kredit«, 4000 ga pokupijo nemški trgovci, ki ga ljudem vsilijo in le okoli 500 je pravih naročnikov. Da bi se »ptujskemu Štajercu« zagotovil obstanek, osnovalo se je lansko leto delniško društvo »Pressverein des »Štajere« in Pettau« z delnicami po 10 kron. Takih delnic se je tiskalo pri Blankeju 1.500, ter so preračunjene do leta 1919. Vsak, kdor pristopi k temu delniškemu društvu in založi 10 kron, dobi po jedno delnico, podpisano od »Obmanna« in »Zahlmeistra«. Dasi je na 3. strani označenih 14 obrestnih odrezkov (kuponov), vendar ni na celi delnici niti z besedo povedano, kdaj se vloženi delež vrne in kako visoko se obrestuje. Ker se vsiljujejo te delnice, ki so seveda samonemške, tudi kmečkim ljudem, in se jih lovi z velikim dobičkom, svarimo svoje rojake, da se ne dajo vjeti na te nove limanice »ptujskega Štajerca«. Dobička te delnice sploh ne bodo prinašale in deležniki bodo zgubili še onih 10 kron, ki jih za delnico dajo. Da tudi glede obresti ni ničesar zanesljivega, kaže to, da društvo niti ne navede obrestne mere. Rojaki poučite zaslepljene!

V Skorbi pri Ptuj je v noči dne 6. t. m. gorelo. Ptujška mestna požarna bramba je bila že na potu, toda ko je zvedela, kje da gori, se je vrnila. To je brezprimerna nemška zagrizenost, ki ne pozna nobene ljubezni do bližnjega v najhujši nesreči. Slovenski okoličani si bomo to dobro pomnili.

Ptuj. Na tukajšnjo slovensko okoliško šolo je predstavljen nadučitelj Vabič iz Runča. Pričakujemo od njega veliko gospodarskega vstrajnega dela v korist naši posebno narodno zanemarjeni okolici.

Božidar Flegerič, profesor na Hrvatskem, znan slovenski pesnik, je umrl dne 10. t. m. Pokojnik je bil

doma pri Sv. Bolfenku pri Središču. Bil je vnet Slovenec in učen mož. Govoril je slovenski, hrvaški, italijanski, francoski, angleški, češki, poljski in nemški jezik. Slovenci ga hranimo v hvaležnem spominu.

Ormož. Na poslopju tukajšne sodnije je visela dne 11. junija bela zastava kot znamenje, da ni nihče zaprt. Res čast obsežnemu okraju, da ima prazne svoje zapore. — Da bi visela bela zastava prav velikokrat.

Polenšak v Slov. goricah. Občinski predstojniki v Slomih, Polancih in Hlaponcih so konečno temeljito zaprli sapo ptujskemu »Štajercu« in njegovemu hujskajočemu dopisniku. Čast tem možem! Več prinesemo drugič v dopisu.

Šmarje pri Jelšah. Tukaj je nastavljen od deželnega odbora mladi slovenski živinozdravnik g. Adolf Ribnikar.

„Narodni svet“ za Spodnještajersko je sklenil 13. t. m. resolucijo, s katero pozivlja slovenske poslance za skupen nastop. Mi smo povedali v uvodnem članku zadnjič svoje mnenje in nimamo pridjati ničesar.

Zaradi krive in goljufije je bil obsojen nemškutarski trgovec Franc Peterlinz od Sv. Vida pri Ptuj. Zagovarjal in širil je prav pridno Ornig-Linhartovega ptujskega »Štajerca«.

Strahovit naliv je bil 14. t. m. zvečer v okolici Poličan. V najkrajšem času so izgledale doline kakor velika jezera. Tir južne železnice je voda močno poškodovala med Poličanami in Ponikvo. Ves promet so morali vsled tega ustaviti do družega jutra. Vsi vlaki so imeli večurne zamude.

Rače. Pogorela je tukajšnja tovarna za olje. Škode je za 50.000 kron.

V Župevcu so dobili poštni nabiralnik z dnevno zvezo z Brežicami.

Cven pri Ljutomeru je dobil samostojno pošto, ki je začela poslovati dne 16. t. m. Poštno okrožje tvorijo občine: Cven, Mota in Krapje.

Strašno smrt je storil dne 29. majnika t. l. posestnik Štefan Šiftar, doma v Spod. Strukovcih, na ta način, da mu je strl oprsje voz, naložen s stavbenim kamenjem in ki se je v nekem klanecu v Vadarcih na Ogrskem prevrnil na Šiftarja, ki je šel kraj voza.

Nezgoda na Muri. Deset deklet iz Petanjec, ki delajo pri slatini g. Voglerja v Košu pri Radencih, hotelo se je dne 29. maja t. l. prepeljati čez Muro domov. Brodarstva neveščiči dečko pa jih je zavozil na neki grm, da se je čoln prevrgel ter so vsi pokapali v vodo. Mura je pa zdaj jako visoka in valovita. Vendar so rešili vse.

Petajnci. V minulem tednu peljal je hlapec gosp. Šiftarja iz Petanjec voz lesa iz Radgone. Blizu Potrne srečal ga je avtomobil g. grofa Batjanija iz Tišine. Konji se splašijo, voz se zvrne, in hlapcu gre potač čez nogo, ki jo je tako strlo, da je ni mogoče zravnat. Ubožca so prepeljali takoj v radgonsko bolnico.

Radgona. (Mačeha.) Viničarka N. Križan po dom. Putrnjakovca je dne 30. maja 1907 zadavila svojo pastorko ter jo potem vrgla v bližnji potok. Naglavna ruta umorjene jo je pa izdala, ker so sosedje izpovedali, da so videli, da je umorjena s tako in tako ruto

šla od hiše skupaj z morilko. Govorijo, da je bila mačeha na pastorko ljubosumna.

Glavnemu vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Naši narodni šolski družbi, ki temelji v narodu in dela za narod, za njegov obstoj in prosveto, svetujemo, naj se vrši vsaka skupščina v narodno izpostavljenih krajih. Da se pa priklene družbi ljudstvo in ne samo posamezniki, naj se izbere za skupščino tak dan, ko imajo kmetje, delavci in obrtniki čas. To je vsekakor nedelja ali praznik. Naravnost krasno je uspelo tako zborovanje šolske družbe sv. Cirila in Metoda za Istro, ljudstvo se je navdušilo in za družbo zavzelo in ravno tako narodnovzgojevalno lahko vpliva naša šolska družba. To nam je gotovo potrebno.

Deželni odbornik g. profesor Robič ne odloži svojega mandata, kakor so poročali nekteri listi. Pač samoumevno je za vsacega odkritega in požrtvovalno delujočega slovenskega moža, da vstraja na odgovornem svojem mestu kljub morebitnim razočaranjem. To je storil dež. odbornik Robič in zato zasluži vse priznanje. Upamo, da bo z vso vnemo vršil težavno svojo nalogo še naprej prav uspešno.

Pazite na poštna potrdila! Kadar pošiljate po pošti denar, priporočena pisma ali blago, morate vselej prejeti od poštne urada za to neko potrdilo (recepis), katerega je treba skrbno shraniti in ga ne zavreči, kakor jih to mnogo dela. Paziti pa morate, da je poštno potrdilo pravilno izstavljeno in veljavno. Imeti mora sledeče znake: 1. Čitljiv *naslov*, na koga in kam je pošiljatev namenjena. 2. Natančno razviden *znesek*, katerega ste pri poštnem uradu oddali, da se odpošlje, ali pa *vrednost* blaga, ako ste vrednost na spremnici označili. 3. *Poštni pečat* z razločnim dnevom (datumom), kdaj da ste svojo pošiljatev na pošti oddali. Dan mora biti v *poštnem pečatu vtisnjen*, ne pa vpisan s svinčnikom ali črnilom; tako potrdilo bi bilo neveljavno. 4. Podpis uradnika, ki pošiljatev prevzame. Le s tako izstavljenim potrdilom morete zahtevati od poštne urada odškodnino in povrnitev, ako se blago ali denar na pošti zgubi ali pokvari. Zlasti je treba previdnosti, kadar pošiljate denar po poštnih položnicah (poštno-hranilničnih čekih). Zgodilo se je namreč že, da je poštni uradnik od stranke knjižico s položnicami in z denarjem vred vzela, iztrgal položnico, a prejemnico je vrnil nepotrjeno in brez vpisanega zneska. Ko na to denar ni prišel na določeno mesto in se je hotela stranka pritožiti, ni dosegla ničesar, ker se iz spremnice ni razvidelo, da bi ona denar v resnici odposlala. In stranka je trpela škodo. Toraj bodite previdni! Vedno pa zahtevajte slovenske tiskovine! Pravica in red nad vse!

Maribor. Vpisovanje v tukajšnjo gimnazijo je 7. in 8. julija od 8. do 10. predpoldne. Sprejemne skušnje se začnejo 8. julija ob desetih.

Lehen. V naš občinski svet so po prepiru med slovenskima strankama izvoljeni tudi trije Nemci, oziroma Štajerčijanci. Ali je to delo tudi na korist kmetu in slovenskemu narodu?

Za pokončevanje strupenih kač je dovolil deželni odbor štajerski za vsako ubito kačo 1 krono. Cele kače ali vsaj glave naj pošiljajo oni, ki želijo dobiti

take premije na naslov: kustos zoološkega oddelka deželnega muzeja »Joaneum« v Gradcu.

Kako izziva Wiesthaler, c. kr. notar v Slov. Bistrici. Da bi ta mož, ki se živi skoro izključno od Slovencev, spravil svoje nemško mišljenje v najzadnjo gorsko kočjo ter dokazal tudi pohorskem hlapcu, kako zelo zaničuje on vse, kar ne nosi na sebi nemškega znamenja, začel je pritiskati na svoja pisma, ki so namenjena slovenskim strankam in zavodom, nemški šulferajnski kolek »Deutscher Schulverein 1880«. To nesramno izzivanje nemškega vsiljivca pač zasluži, da ga slovenske stranke tako prezirajo, kakor prezira on in njegova pisarna slovensko narodnost.

Ivana Doršaka, pismonoša v Šmarji pri Jelšah so vtaknili dne 8. t. m. pod ključ, ker je denar, ki so mu ga zaupale stranke, da bi ga po pošti odposlal, rabil za svoje namene. Govori se, da je s tem početjem spravil mnogo oseb v nesrečo. Ker je izstavljal potrdila (recepise) brez datuma ali s svinčnikom vpisanim datumom in so vsled tega taka potrdila neveljavna, bo pač težko, da bi prizadetim osebam škodo povrnili c. kr. erar. Mi smo že lansko leto opozorili na nerednosti, ki se dogajajo pri ondotnem poštnem uradu.

Oni, ki imajo poštna potrdila (recepise) izstavljene po pismonoši Dvoršaku in kojih denar ni prišel na svoje mesto, naj pošljejo recepise ali na »Upravništvo Novi Slov. Štajere v Ljubljani« ali pa naravnost na »C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Gradcu«. Svoje naročnike prosimo, da povedo to vsem, ki bi bili po Dvoršaku prizadeti.

Ali Ornig jemlje slovo? Bilo je pred kratkim. Načelnik Ornig, ki plačuje kot pekovski mojster svoje delavce najslabše, da so tudi delo ustavili, prišel je kot načelnik v župnijo sv. Urban. Tam je porabil priliko, da je žalostno prorokoval kakor Jeremija na razvalinah jeruzalemskih, da ne bo več dolgo načelnik, ali pravilno, da ne bo kot načelnik dela končal. Poročila ne povejo, ali se je kdo izmed navzočih razjokal ali ne. Res, ptujski mogočni Ornig, smiliš se nam, ker imaš tako težke skrbi. Doma štrajk pomagačev, v okrajnem zastopu pa se maje načelniški stol tako močno, da bo debelo in težko Ornigovo veličanstvo kmalu sedelo na mirnih in trdnih tleh. Čim prej se to zgodi, tem bolje bo za slovenske kmete.

Šmarje pri Jelšah. Tukajšni pismonoša Dvoršak, o katerem smo se pritožili, je odpuščen iz službe in kaznovan. Red in poštenost mora povsod vladati!

Slovenski odvetniki in notarji rabite za vinjete na svoje dopise »Narodni kolek«, ki je za ta namen jako pripraven! S tem bi se najlepše prispevalo k narodni koristi! Posnemajte svoje nemške kolege!

Ljutomer. Še ni dolgo, odkar sta pobrisala od tukaj sūdmarkova krojača Boschütz in Kozuvan, a danes vam naznanim, da jo je odkuril tudi urar Brotschneider. Ti obrtniki so bili v hiši nekdanjega našega največjega nasprotnika Mauritscha (Mavriča), -- sedaj poštar v Feldbachu. Kljub temu, da je hiša na najlepšem prostoru tik cerkve, se niso mogli držati ti odpadniki. — Urar Brotschneider je pustil precej spominov v našem trgu. Na njegovem mestu je že drugi odpadnik iz Koroškega, za katerega najbolj agitira odpadnik Janko Erjavec sedaj Hans Erjawetz. Ali ni-

mamo Slovenci zanesljivega, izbornega urarja g. M. Čagrana, ki ima krasno in bogato zalogo ur in dr. — Že 24. aprila smo imeli občinske volitve, pa še do danes nimamo novega župana. — Dolgo, dolgo ga — »pacajo«.

Dopisi.

Zadeva vinorejskega inštruktorja Ašiča. Pred meseci je bil nenadoma iz ormoškega okraja prestavljen vinorejski inštruktor Ašič na splošno začudenje, kajti g. Ašič je svoj posel opravljal vestno, z vneto in v popolno zadovoljnost vsega prebivalstva. Sam po sebi ljubezniv in postrežljiv in povrh kot zaveden Slovenec, je čutil vedno z ljudstvom in tudi z vsemi prijazno občeval. Imel je pač odkrit in resen namen, ljudem pomagati, jih poučiti. Upravičeno trdimo, da si je pridobil zaupanje, naklonjenost in spoštovanje v svojem okraju. Kot Slovenec pa je bil posebej na potu ravnatelj Stiglerju. Zameril se je baje tudi »mogočnemu« oblastnemu nemškemu županu Katzhammerju in drugim »pristonemškimi«, ampak vseskozi od Slovencev živčim in na njih navezanim nemškim ormožkim meščanom, ker jim je poslal za vinski sejm v Ormožu baje nemška vabila.

Deželna poslanca dr. Jurtela in Kočever sta bila osebno pri deželnem odborniku grofu Attemsju in sicer prvi v imenu rogaško-šmarskega okraja, drugi pa v imenu ormoškega okraja ter posredovala v tej zadevi. Občine šmarskega in rogaškega okraja so v številnih prošnjah prosile deželni odbor, naj jim pusti inštruktorja Stambergerja, a občine ormoškega okraja so se potegovala za Ašiča.

Pri grofu Attemsju poslanca kljub svojemu odločnemu nastopu nista mogla doseči zaželjenega uspeha. Sladki in gladki grof jima je navajal vse mogoče razloge, samo resničnega ni hotel povedati ali vsaj priznati. Ker poslanca na ta način torej nista dosegla svojega namena, spravila sta zadevo v razgovor v vinorejskem odseku. Ta je izvolil kot poročevalca Gerlitza. Pred deželni zbor pa stvar ni prišla v preteklem zasedanju, ker načelnik vinorejskega odseka kljub zahtevi vinorejskega odseka ni več sklical na posvetovanje in sklepanje, samo da se je lahko stvar zavlekla.

Toda to posvetovanje in preziranje Stiglerju in grofu Attemsju ne bo nič hasnilo, kajti pred bodoči deželni zbor bo zadeva na vsak način potom omenjenih naših poslancev prišla. Jasno pa kaže ta zadeva, kako zavrato, neodkrito in zvito postopajo Nemci proti Slovencem.

Iz gornjega dravskega polja ali iz „Špeharije“. Znano je po vsem svetu, da je naše ptujsko polje, posebej še gornji del, malo rodovitno. Ljudje posebej pri nas torej ne živijo samo od obdelovanja svojega posestva, ampak trgujejo z živino in posebej od jeseni in do pozne spomladi kupujejo in koljejo svinje. To smo takozvani špeharji, ki vozimo špeh in meso v Ptuj in Maribor in ga pošiljamo tudi v Ljubljano, Gradec i. t. d. Korist imamo mi, korist imajo prebivalci spodnjega ptujskega polja in Slov. gorice od naše obrti, ker kupujemo pri njih svinje, a korist imajo posebej

še revnejši prebivalci mesta Ptuja in Ormoža, ker dobijo pri nas zabelo, mast in meso ceneje kakor pri mestnih ptujskih mesarjih in trgovcih, povrh pa še vsaj pristno in nepokvarjeno.

Pravico prodajati špeh in meso v Ptujju imamo špeharji že od časov cesarice Marije Terezije, torej nad 150 let. Ta vladarica je dovolila s posebnim pismom špeharjem označeno pravico z izrecnim namenom, da bi se pomagalo nam in da bi imeli tudi revnejši kak grizljeje mesa, kakor se doslovno bere v tistem pismu.

In sedaj!? Ornig kot župan in njegov občinski svet hočejo odpraviti to našo pravico na prošnjo mestnih nemških mesarjev. Vse hočejo spraviti v žep mestnim mesarjem. Pri občinski seji so pred kratkim obravnavali to prošnjo in jo izročili obrtnemu odseku. Ako bi bili Ornig, Kollenz, Kasimir, Steudte, Slawitsch, Plachky, in drugi res prijatelji nas kmetov kakor jih hvali ptujski »Štajerc«, morali bi tako prošnjo takoj odkloniti. Toda tega niso storili. Pa saj ni treba, da bi bili naši prijatelji, ampak treba je samo, da so prijatelji revnih meščanov, kateri od nas špeharjev kupujejo, a bojimo se, da tudi to niso. Če bi res odklonili prošnjo mesarjev, storili bodo to, ker se bojijo upravičene jeze ptujskih prebivalcev in pa nas špeharjev in tistih, od katerih mi kupujemo,

Še verjetnejše pa je, da bodo v svojem sovraštvu proti nam špeharjem skušali nam odvzeti našo pravico. Saj so lani tudi sklenili soglasno zahtevo, da se mora meja živini iz drugih držav, posebej iz Rumunskega in Srbskega odpreti, kar je vsem prebivalcem ptujskega okraja, sploh vsem na Avstrijskem v veliko škodo.

Če nam odvzamejo našo pravico, potem zadene hud udarec nas špeharje, ker zgubimo ta postranski zaslužek, hud udarec zadene vse one, pri katerih mi kupujemo svinje, in hud udarec zadene tudi mestne reveže.

Kdor sploh govori in skuša nam delati take krivice, ni nikdar naš prijatelj, ni nikdar pošten pospevalec blagostanja našega ljudstva, ampak naš neizprosen, zagrizen, prikrit in zato tem nevarnejši sovražnik, ker hodi k nam kot volk v ovčji obleki.

Taki ljudje nam storijo krivico povsod, kjer ne čutijo takoj naše trde pesti, zato pa jim nikdar in nikjer ne zaupajmo. Posebej si pa še zapomnimo ravnanje ptujskih nemških gospodov za bližajoče se volitve v okrajni zastop. **Noben špehar ne sme glasovati za Orniga in njegove pristaše, ako je pošten zaveden špehar.**

Razne vesti.

Obdelane zemlje v Evropi je skupaj 724,805.000 ha, in sicer njiv 271,909.000 ha, travnikov 139,540.000 ha, gozdi merijo 313,356.000 ha, vrta 3,241.000 ha in vinogradi 9,241.000 ha. — Ostalo je skalovje, puščava ali voda. —

Gospodarsko združništvo na Češkem. Kako zavedno in gospodarsko izobraženo je češko ljudstvo, kažejo velike številke gospodarskih čeških društev, teh je namreč nad 1200. Razven teh pa je še 334 raznih zadrug za posebne namene: mlekarske, bikorejske, za skupno nakupovanje in prodajanje, za skupno vzdrževanje velikih gospodarskih strojev itd. Te zadruge

skupaj so dobile približno *poldrugi milijon* kron državne in deželne podpore ter imajo nad 1 milijon kron brezobrestnih državnih in deželnih posojil. Kmetstvo ljudstvo, ki pozna tako složno delovanje, mora napredovati! Učimo so vsi skupaj delati za kmetstvo ljudstvo in ne prepirajmo se!

Kako je nastal denar? Ljudje imajo v življenju razne potrebe, a vsega ne dobijo v svojem kraju. Tako n. pr. raste pri nas trta in mi imamo vino, imamo sadje itd. Nekaterih teh pridelkov pa v drugih krajih ni. Nasprotno pa se pridelujejo v drugih krajih reči, katerih mi nimamo: sol, fige, sladkor itd. Že od nekdaj so ljudje iz enega kraja menjavali pridelke z drugim krajem. To je začetek trgovine. Denarja še takrat niso poznali. Bilo je to zelo nerodno, li mislite si na pr. če bi kmet moral sedaj gnati kravo k trgovcu in bi jo zamenjal za koso, plug in drugo orodje. Zato so se že zgodaj ljudje posluževali srebra, zlata in drugih kovin in rabili to v oblikah kroglice ali plošče nekako kot denar, toda vsikdar so pri tem določevali težo in čistost srebra odnosno zlata. V Mali Aziji je bilo to menjavanje že nad 1000 let pred Kristusom zelo živahno, in tako so lidijski kralji in njihovi svetovalec prišli okrog leta 700 pred Kr. na misel, da so takim kosom srebra ali zlata vtisnili posebno svoje znamenje ter potem takemu kosu priznali določeno vrednost ni da bi trebalo vsakokrat posebej preiskovati, ali ima kos določeno težo in ali je čist ali ne. Tako je nastal denar, ki se je tekom stoletij spopolnil in postal res sveta vladar.

Mohamedanski romarji. Vsak mohamedan je dolžan enkrat v življenju potovati v svetišče v arabskem mestu Meka. Zadnje leto jih je potovalo tja okrog 281.000, kar je primeroma zelo malo.

Največja in najmanjša knjiga na svetu. Največja knjiga je zemljevidni atlas v britskem muzeju. Težak je 800 funtov. Pri tej knjigi je najmanjša knjiga, tako velika, kakor nohet na palcu, a vendar obsega ves novi testament sv. pisma. Knjiga ima 208 strani in je pravo umetno delo.

Čuden župan in še bolj čudno gasilno društvo. Župan in gasilec občine Siebenlahn na Nemškem so morali te dni pred sodnijo v Freiberg. V njihovi vasi je od leta 1905. nenavadno pogostoma gorelo. Sedaj so prišli tem nemškim tičem na sled, da so zažgali na županovo povelje gasilec sami in potem prav slabo, le na videz gasili. Tako so požgali složno do letos okrog 100 hiš. Radovedni smo, kaj bi rekel ptujski »štajerc« in drugi nemški časopisi, ako bi se kaj takega zgodilo med Slovenci.

Za poljedelsko ali kmetijsko šolstvo izdala je Moravska v preteklem letu 998.746 K, to je skoro en milijon kron. Stroški za vse šolstvo na Moravskem znašajo 17.537.924 K, to je nad polovico vseh deželnih izdatkov. Moravska dežela je nekoliko manjša kakor štajerska, prebivalcev pa ima 2¹/₂ milijona; torej nad en milijon več kakor štajersko. Posebno razvito in napredno je kmetijstvo, kmetstvo ljudstvo je na Moravskem in Češkem najbolj izobraženo, zato zna tudi veliko boljše in uspešnejše gospodariti kakor pri nas. Tudi imajo tamkaj zemljišča dvakrat večjo ceno kakor pri nas. Tako je v deželah, kjer znajo ceniti ljudje šolstvo in ga primerno svojim potrebam uredijo.

Splošna zadovoljnost. Vse slovenske stranke pravijo sedaj po volitvah, da so zadovoljne. Tudi ptujski »štajerc«, ki je propadel z vsemi svojimi renegatskimi kandidati pravi: mi smo lahko zadovoljni. Ta skromna zadovoljivost »štajerca« veseli tudi nas, ker nikomur ne škoduje. Skrbeli bomo, da ostanejo »štajercijanci« vedno zadovoljni — brez poslancev.

Iz Ogrskega se poroča, da je stanje rži in pšenice precej neugodno. Ker je Ogrsko za naše dežele glavni vir rži in pšenice, zato bi se iz tega dalo sklepati, da bodo cene dobre.

Češki kmetje se branijo z vso odločnostjo proti zahtevam sladkornih tovarn. Glavni pridelek češkega kmeta je sladkorna pesa ali repa. To prodajajo kmetje tovarnam, ki izdelujejo iz nje sladkor. Zadnji čas pa so se tovarne združile in razdelile celo deželo tako, da sprejema in kupuje vsaka tovarna repo le iz gotovih, njej prideljenih vasi ter plača seveda kolikor se ji zljubi, ker je bil kmet primoran prodajati repo njej. Toda posebej to leto so se kmetovalci združili in zahtevajo gotove cene. Cene so nastavili, še predno so repo posejali. V tem močnem in težkem boju bodo gotovo zmagali složni kmetje nad tovarnarji. Pri nas pa še treba veliko truda in pouka, da postanemo tako odločni in zavedni, kakor je kmetstvo prebivalstvo na Češkem in Moravskem.

Stara nevesta. Poročila se je na stara leta 105letna vdova *Miklič*, gostilničarka iz Dolge vasi pri Kočevju na Kranjskem. Moža je pokopala 8. februarja letos, 8. aprila se je zopet poročila. Sedaj ima 5. moža!

Koliko stane državo en vojak? Izračunali so, da stane en vojak povprečno na leto državo: v Avstriji 1175 K, na Nemškem 2151 K, na Francoskem 1633 K, v Italiji 1535 K, na Angleškem pa 2045 K. Najboljše se — po tem računu soditi — godi vojakom na Nemškem, kjer izdajo za posameznega vojaka skoraj celih 1000 K več na leto kot pri nas v Avstriji. Kljub temu, da Avstrijo en vojak povprečno izmed evropskih držav najmanj stane, znaša vendar vojaški davek toliko, da pride na vsakega državljana povprek po 16 K na leto. To je najobčutnejši davek, ki ga plačujemo državi. Kajti pred vsem zgubi rodbina najmočnejše in za delo najsposobnejše može, poleg pa plačuje pri davku toliko za vzdrževanje vojaštva. Povprečno stane našo državo na leto vojaštvo 320—340 milijonov. To je skoro desetkrat več, kakor daje država za vse šole. Zapomnite si to bralci.

Elektrika pri sekanju drevja. V deželi Arkanzas v Sev. Ameriki stoje velikanski gozdi, v katerih porabljajo elektriko za sekanje drevja. Postavili so na robu gozda električni motor, iz katerega lahko napeljejo električni tok na vsako poljubno mesto v gozdu. Ta tok razgreva platinsko žico, katero ovijajo krog debla in ki se vedno bolj zajeda v les, dokler debla ne prežge.

Nad 200 ljudi je utonilo pri Avstraliji na Karolinških otokih. Divjal je strahovit vihar in močno razburkano morje je s svojimi velikanskimi valovi preplavilo otoke. Kar ni uničil vihar, to je uničila voda.

Vojaška pisarna EMIL KOKSTEIN

Gradec, Stempfergasse 3, daje pojasnila, nasvete, prošnje, vloge, strokovnjaška mnenja itd. v vseh vojaških zadevah 10

Postavno zavarovano.

Edino pristni balzam
lekarnarja Angela vartha
A. THIERRY
v Pregradu pri Rogoški
Slatini.

Vsako ponarejanje kaznivo
Edino pristen je
THIERRYJEV BALZAM
z zeleno varstveno znamko z
nuno. 12 majhnih ali 6 dvojnatih
steklenic ali velika specialna
steklenica s patentnim zaklopom K 5.—

**Thierryjevo centifolijsko
mazilo**
za vse, še tako stare rane, vnetja,
poškodbe itd. 2 lončka K 3-60.
Pošilja se samo po povzetju ali
denar naprej.
Te dve domači zdravili ste kot
najboljši splošno znani in sta
roslavni.

Naslavlja naj se na
lekarnarja A. Thierry v Pregradu
pri Rogoški Slatini.
Zaloge po skoro vseh lekarnah.
Knjižice s tisoči izvornih za-
hvalnih pismem zastonj in poš-
tine ne prosto.

F. PAMM, Krakovo,
Zielonove ulice 3.

Razpošilja na zahtevo brezplačno in poš-
tine prosto bogato ilustr. cenike o urah,
zlatini, srebrini, orodju in godalih.